

ODPOVĚDI MPSV NA DOTAZY OSPOD  
ZA OBDOBÍ KVĚTEN – SRPEN 2019

**1 OBSAH**

---

1. Uznání rovnocennosti vzdělání pro účely ZOZ .....	2
2. Krácení povinného rozsahu průběžného vzdělávání sociálních pracovníků OSPOD ve zkušební době.....	5
3. Návštěvy dětí v zařízení .....	7

# 1. UZNÁNÍ ROVNOCENNOSTI VZDĚLÁNÍ PRO ÚČELY ZOZ

---

**Dotaz:** Nová zaměstnankyně byla k vykonání zkoušky ZOZ přihlášena a činnosti SPOD vykonávala v přechodném období 18 měsíců podle zákona č. 312/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tato lhůta skončila dne 23. 3. 2019 po odečtení dní strávených v pracovní neschopnosti. Zaměstnankyně v určené době zkoušku ZOZ nesložila, poslední opravný termín je stanovený na konec května 2019. Od 1. 4. 2019 je zaměstnankyně ve výpovědi dané zaměstnavatelem podle § 52 písm. f zákona č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Zaměstnankyně požádala o uznání rovnocennosti zkoušky ZOZ. Výpověď daná zaměstnavatelem v současné době platí. Pokud zaměstnankyně zkoušku v opravném termínu úspěšně složí, zaměstnavatel vezme výpověď zpět. Může ale nastat situace, že zaměstnankyni MV rovnocennost uzná do skončení výpovědní lhůty, do opravného termínu nebo ještě ve výpovědi, ale po dalším neúspěšném pokusu o složení zkoušky ZOZ. Může nastat situace, že zaměstnankyně s uznanou rovnocenností zkoušky ZOZ, ji ale ve skutečnosti nebyla schopna úspěšně vykonat. V této souvislosti, nestačí-li proběhnout výpovědní lhůta, je otázkou, jsou-li splněny podmínky výpovědi podle § 52 písm. f zákona č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů a jak by na ni případně reagoval soud v případě žaloby na neplatnost výpovědi.

Kritérium 5c) určuje povinnost od 1. 1. 2015 zaměstnance OSPOD přihlásit k vykonání zkoušky ZOZ na úseku SPOD. Ve standardu 5c (a ani nikde jinde) není zmiňována možnost uznání rovnocennosti na základě studia některé z odborných škol. Z tohoto znění vychází i stanovisko MPSV, čj. MPSV-2017/7393-231, ze dne 16. 1. 2017. Na straně páté stanoviska MPSV uvádí: „...z přihlášení ke zkoušce k ověření ZOZ lze vyjmout i nové zaměstnance, kteří doloží osvědčení MV o uznání rovnocennosti vzdělávání pro kvalifikaci ZOZ – zvláštní část pro správní činnosti při SPO“. Z odpovědi MPSV z ledna 2018 ke kritériu 5c, je zřejmé, že zaměstnanci, kteří nastoupili po 1. 1. 2015 a nemají rozhodnutí o uznání rovnocennosti z doby před 1. 1. 2015, musí být přihlášení k vykonání zkoušky. Z kritéria 5c), stanoviska MPSV a odpovědi z roku 2018 podle našeho názoru nelze dovodit ani možnost požádat o uznání rovnocennosti.

Vzhledem k současné velmi problematické situaci v personálním zajištění výkonu SPOD je na některých OÚ ORP tolerováno uznávání rovnocennosti vzdělání i u nově přijatých zaměstnanců (nástup po 1. 1. 2015).

## **V souvislosti s výše uvedeným bychom Vás chtěli požádat o zodpovězení dotazů:**

Splňoval by nový zaměstnanec OSPOD, který zkoušku ZOZ nevykonal a disponuje pouze uznáním rovnocennosti po 1. 1. 2015, kritérium 5a? Může takový zaměstnanec být zařazen k výkonu SPOD?

Pokud ano, bylo by možné jeho osobní a další náklady hradit z dotace na výkon SPOD?

Splňovala by shora uvedené podmínky i zaměstnankyně, jestliže doloží rozhodnutí o uznání rovnocennosti zkoušky ZOZ na úseku SPOD, i když zkoušku úspěšně nevykonala?

## **Odpověď MPSV (květen 2019):**

Zvláštní odborná způsobilost (dále jen „ZOZ“) na úseku sociálně-právní ochrany (dále jen „SPO“), je požadována u zaměstnanců zařazených v orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) k výkonu sociálně-právní ochrany (dále jen „SPO“) kritériem 5a) standardů kvality. Zároveň vyplývá

splnění tohoto předpokladu z § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o úřednících“), podle něhož by správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem měl územní samosprávný celek zajišťovat prostřednictvím úředníků, kteří prokázali ZOZ.

Ve svém dotazu popisujete situaci, kdy na OSPOD nastoupila nová pracovnice, která byla přihlášena ke zkoušce ZOZ, a činnosti SPO vykonávala bez ZOZ v přechodném období 18 měsíců v souladu s podmínkou stanovenou v § 21 odst. 2 zákona o úřednících. Pracovnice OSPOD však zkoušku k ověření ZOZ úspěšně nesložila, v současnosti má stanovený opravný termín na konec května 2019. Od 1. 4. 2019 je pracovnice ve výpovědi dané zaměstnavatelem, zřejmě pro případ, kdyby zákonem stanovený kvalifikační předpoklad pro výkon agendy SPO nakonec nesplnila. Pracovnice rovněž požádala Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“) o uznání rovnocennosti vzdělání pro ZOZ na úseku SPO. Vzniklou situaci potřebujete konzultovat v kontextu kritérií 5a) a 5c) standardů kvality SPO, která zní:

*5a) Každý zaměstnanec zařazený v OSPOD k výkonu SPO splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách a disponuje ZOZ odbornou způsobilostí na úseku sociálně-právní ochrany.*

*5c) OSPOD přihlásí nového zaměstnance zařazeného v OSPOD a vykonávajícího SPO v právních předpisy stanovených lhůtách ke zkoušce ZOZ.*

Správně uvádíte, že ze samotného znění kritéria 5c) vyplývá, že zde není otevřená možnost zaměstnance OSPOD požádat MV o uznání rovnocennosti vzdělání pro ZOZ na úseku SPO. Všichni noví zaměstnanci, kteří na OSPOD nastoupili od 1. 1. 2015, a nezískali ZOZ na úseku SPO před tímto datem v rámci své jiné předchozí pracovní zkušenosti na OSPOD (buď úspěšným absolvováním zkoušky, nebo uznáním rovnocennosti vzdělání), musí být přihlášení ve lhůtách stanovených v § 21 odst. 5 zákona o úřednících ke zkoušce k ověření ZOZ.

V návaznosti na výše popsanou situaci jste požádali o zodpovězení těchto dotazů:

- *Splňoval by nový zaměstnanec OSPOD, který zkoušku ZOZ nevykonal, a disponuje pouze uznáním rovnocennosti po 1. 1. 2015, kritérium 5a? Může takový zaměstnanec být zařazen k výkonu SPO?*

Zaměstnanec, který nastoupil na OSPOD od 1. 1. 2015, a zároveň nedisponoval už při nástupu ZOZ na úseku SPO doloženou osvědčením o vykonání zkoušky či rozhodnutím o uznání rovnocennosti pro kvalifikaci ZOZ pro správní činnosti na úseku SPO, může ZOZ získat pouze tím, že úspěšně vykoná zkoušku k ověření ZOZ na úseku SPO.

Pokud tuto zkoušku úspěšně nesloží, nespĺňuje požadavek kritéria 5a) standardů kvality SPO. Rozhodnutí MV o uznání rovnocennosti vzdělání, které bylo pracovníkovi vydáno po 1. 1. 2015, nelze z hlediska kritéria 5a) uznat.

Vycházíme zde ze vzájemné provázanosti kritérií 5c) a 5a). Pokud by z hlediska kritéria 5a) bylo uznáváno rozhodnutí o uznání rovnocennosti vzdělání vydané po 1. 1. 2015, potom by kritérium 5c) zcela postrádalo logiku. Požadavek na vykonání zkoušky ZOZ zakomponovaný do kritéria 5c) vycházel z předpokladu, že je skutečně nutné v zájmu kvality výkonu SPO ověřit, zda má zaměstnanec OSPOD potřebné znalosti k tomu, aby mohl zajišťovat profesionální výkon agendy SPO směřující k ochraně práv a zájmu ohrožených dětí.

- *Pokud ano, bylo by možné jeho osobní a další náklady hradit z dotace na výkon SPO?*

Osobní výdaje na pracovníka, který nespĺňuje důležité kvalifikační předpoklady k výkonu agendy SPO dané kritériem 5a), nelze hradit z dotace na výkon SPO. Takto jsou nastavené i podmínky pro její výplatu v *Metodice pro poskytování dotací ze státního rozpočtu obcím s rozšířenou působností a hl. m.*

*Praze na výkon agendy SPO pro rok 2019, z nichž vyplývá, že podporována bude celková výše úvazků vytvořených pracovních míst pro účely výkonu agendy SPO, přičemž jsou započítáváni jen pracovníci v pracovním poměru a vytvořená pracovní místa, na které je vázána podmínka stanovená kritériem 5a) standardů kvality SPO uvedeným v příloze č. 1 vyhlášky č.473/2012 Sb.*

Zde je nutné podotknout, že zatímco odborná způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka je vstupním předpokladem, který musí sociální pracovník splňovat už při nástupu do zaměstnání (tj. z dotace nelze financovat působení sociálního pracovníka, který už na začátku svého působení na OSPOD nesplňuje odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka), podmínku prokázání ZOZ na úseku SPO je povinen sociální pracovník OSPOD splnit podle § 21 odst. 2 zákona o úřednících do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání ZOZ předpokladem. Z dotace lze tedy hradit výdaje na sociálního pracovníka OSPOD bez ZOZ, a to do doby než uběhne zákonná lhůta, do níž musí ZOZ na úseku SPO prokázat.

- *Splňovala by shora uvedené podmínky i zaměstnankyně, jestliže doloží rozhodnutí o uznání rovnocennosti zkoušky ZOZ na úseku SPO, i když zkoušku úspěšně nevykonala?*

Pracovnice OSPOD, která nastoupila na OSPOD po 1. 1. 2015, a zároveň nesplňovala už při nástupu podmínku ZOZ na úseku SPO, kterou by doložila osvědčením o úspěšném vykonání zkoušky ZOZ, nebo rozhodnutím MV o uznání rovnocennosti vzdělání pro kvalifikace ZOZ pro správní činnost při SPO, nesplní požadavek kritéria 5a) tím, že doloží rozhodnutí MV o uznání rovnocennosti vzdělání pro kvalifikaci ZOZ pro správní činnosti na úseku SPO vydané po 1. 1. 2015. Toto rozhodnutí nelze z hlediska kritéria 5a) standardů kvality SPO uznat.

Navíc to, že pracovnice nemá potřebný rozsah znalostí o agendě SPO, bylo prokázáno i tím, že se úspěšně nevykonala zkouška ZOZ. Samozřejmě rozhodující bude výsledek opakování zkoušky. Pokud se jí však nepodaří ZOZ na úseku SPO získat, pak nemůže být zařazená a vykonávat agendu SPO. Další působení pracovnice bez splnění všech zákonem stanovených kvalifikačních předpokladů pak závisí na zaměstnavateli, který ji může případně i převést na jinou agendu, pro jejíž výkon není ZOZ na úseku SPO podmínkou.

## 2. KRÁCENÍ POVINNÉHO ROZSAHU PRŮBĚŽNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ OSPOD VE ZKUŠEBNÍ DOBĚ

---

**Dotaz:** V rámci kontroly standardů OSPOD jsme narazili na jednoho pracovníka, který nesplňoval počet dnů tzv. průběžného vzdělání podle kritéria 6c. OSPOD argumentoval, že dle metodického doporučení MPSV (viz příloha) se povinnost vzdělávání nevztahuje na pracovníka ve zkušební době. O tuto dobu, by se mělo požadovaných 6 dní krátit.

Chtěla bych se zeptat, zda toto doporučení odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení lze využít i pro úkoly kontroly standardů kvality SPOD?

Ohledně krácení dnů vzdělávání při nepřítomnosti si nejsem jistá, zda je třeba sčítat jednotlivé krátké nepřítomnosti (např. týden) nebo se jedná až o dlouhodobé nepřítomnosti, např. déle než měsíc?

### **Odpověď MPSV (květen 2019):**

V rámci kontroly standardů kvality jste se setkali s pracovníkem, který nesplnil rozsah průběžného vzdělávání požadovaný kritériem 6c).

*6c) OSPOD zajišťuje průběžné vzdělávání zaměstnanců zařazených v OSPOD k výkonu SPO v rozsahu minimálně 6 pracovních dnů za kalendářní rok, a to formou účasti zaměstnanců zařazených v OSPOD k výkonu SPO na vzdělávacích kurzech akreditovaných MPSV. Vzdělávání zaměstnanců zařazených v OSPOD k výkonu SPO vychází z individuálních plánů dalšího vzdělávání a je zaměřeno na rozšíření odborné kvalifikace.*

Pracovník argumentoval tím, že dle metodického doporučení MPSV se povinnost průběžného vzdělávání nevztahuje na sociálního pracovníka ve zkušební době.

Doporučením, na které se pracovník OSPOD odkazoval, je *Stanovisko odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení k dalšímu vzdělávání sociálních pracovníků podle § 111 odst. 1 zákona o sociálních službách č. j.: MPSV-2018/11790-224 ze dne 17. ledna 2018* (dále jen „Stanovisko“), v němž je uvedeno, že se povinnost zaměstnavatele zabezpečit další vzdělávání sociálního pracovníka nebo pracovníka v sociálních službách nevztahuje na zaměstnance ve zkušební době.

Zmíněné stanovisko se však týká jiné formy dalšího vzdělávání sociálních pracovníků než té, která vyplývá z kritéria 6c) standardů kvality SPO určené cíleně sociálním pracovníkům OSPOD. Zde zákonná povinnost OSPOD zajistit tuto formu průběžného vzdělávání vyplývá v první řadě z § 9a odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, na základě níž mají OSPOD povinnost řídit se při výkonu SPO standardy kvality, přičemž dle § 6 odst. 1 písm. a) prováděcí vyhlášky je pro OSPOD závazná soustava standardů uvedená v příloze č. 1 této vyhlášky, jejíž součástí je i kritérium 6c), které také jednoznačně určuje, jakou formou by měl být tento povinný rozsah naplněn (*jedinou akceptovatelnou formou je účast na kurzech akreditovaných MPSV v rozsahu nejméně 6 pracovních dnů v kalendářním roce, přičemž by toto vzdělávání mělo vycházet z individuálních plánů vzdělávání a směřovat k rozšíření odborné kvalifikace konkrétního pracovníka dle jeho vzdělávacích (rozvojových) potřeb*).

Požadavek na průběžné vzdělávání sociálních pracovníků OSPOD dle kritéria 6c) je tedy odlišnou formou průběžného vzdělávání od té, která je určena obecně všem kvalifikovaným sociálním pracovníkům, kteří vykonávají činnosti sociálního pracovníka podle § 109 zákona o sociálních službách. Ustanovení § 111 odst. 2 zákona o sociálních službách také specifikuje, jakou formou mají sociální pracovníci povinný rozsah 24 hodin za kalendářní rok splnit, přičemž okruh možností je zde širší než u

kritéria 6c). Stejně tak zákon o sociálních službách v § 111 odst. 1 nastavuje vlastní mechanismus krácení rozsahu dalšího vzdělávání sociálních pracovníků, který však nelze aplikovat na průběžné vzdělávání sociálních pracovníků OSPOD dle kritéria 6c).

I další vzdělávání sociálních pracovníků je pro sociální pracovníky OSPOD závazné, nicméně pokud naplní rozsah 6 dnů průběžného vzdělávání dle kritéria 6c) formou účasti na kurzech kreditovaným MPSV, potom by měli současně splnit i požadavek § 111 odst. 1 zákona o sociálních službách (*vždy minimálně splní rozsah 30 hodin, neboť dle akreditačních podmínek musí mít jednodenní kurz pro sociální pracovníky akreditovaný MPSV rozsah nejméně 5 vyučovacích hodin, max. 8 vyučovacích hodin*).

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že **se Stanovisko odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení k dalšímu vzdělávání sociálních pracovníků podle § 111 odst. 1 zákona o sociálních službách nevztahuje na průběžné vzdělávání sociálních pracovníků OSPOD podle kritéria 6c).**

Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí vydal vlastní stanovisko ke krácení povinného rozsahu průběžného vzdělávání sociálních pracovníků OSPOD (viz příloha), a to *Stanovisko ke splnění povinného rozsahu průběžného vzdělávání pracovníků OSPOD podle kritéria 6c) standardů kvality SPO č. j.: MPSV-2017/253845-231 ze dne 11. 12. 2017*, které bylo rozesláno všem vedoucím odborů sociálních věcí krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Toto stanovisko je pro pracoviště OSPOD závazné. Zde se mechanismus krácení odvíjí od dlouhodobé nepřítomnosti pracovníků na pracovišti, která by měla být delší než 2 měsíce (pak je otevřena možnost krátit rozsah) a u nových pracovníků se krácení odvíjí od počtu odpracovaných měsíců v kalendářním roce (odpočítávání se opět odvíjí od každých 2 měsíců odpracovaných na OSPOD). Není tedy nutné počítat dny či týdny, východiskem pro výpočet krácení je měsíc (viz příloha). **Jinak toto stanovisko nezprošťuje OSPOD povinnosti zajistit průběžné vzdělávání těm sociálním pracovníkům zařazeným k výkonu SPO, kteří jsou ve zkušební době. I pro ty by tedy měl OSPOD vzdělávací akce v rámci kritéria 6c) zajišťovat, přičemž může toto vzdělávání na úrovni OÚ ORP hradit z dotace na výkon SPO.**

### 3. NÁVŠTĚVY DĚTÍ V ZAŘÍZENÍ

---

**Dotaz:** v rámci kontrolní činnosti na oddělení sociálně-právní ochrany dětí ORP (dále jen OSPOD) jsme se setkali s přístupem OSPOD k realizaci povinnosti vyplývající z § 29 odst. 2 ZSPOD, týkající se návštěv dětí, u nichž byla nařízena ústavní nebo uložena ochranná výchova. Děti v ústavních zařízeních nenavštěvuje ve většině případů jejich klíčový pracovník, ale do zařízení jezdí pracovník OSPOD, který má konkrétní zařízení přidělené k realizaci návštěv dětí. Jedná se tedy o osobu, která nekoordinuje výkon sociálně-právní ochrany konkrétního navštíveného dítěte, osobu, která není v kontaktu s rodiči dítěte a nemůže dle našeho názoru dostatečně obhájit předmět tohoto „dozoru nad dětmi v cizí ústavní péči“ tak, jak dle našeho názoru vyplývá z výše citovaného ustanovení. Pracovník pověřený návštěvami dětí v konkrétním zařízení učiní rozhovor se zaměstnancem zařízení a s dítětem, informace zpracuje do záznamu z návštěvy dítěte v ústavní péči a předá jej klíčovému pracovníkovi. V některých případech se tak stane, že klíčový pracovník pracuje pouze s těmito informacemi, dítě vůbec nevidí. Tato praxe byla zjištěna již při minulých kontrolách a bylo doporučeno ji změnit. OSPOD učinil změnu v tom smyslu, že do zařízení nyní jezdí stále stejná osoba (dítě ji tedy zná), nicméně tato osoba není klíčovým pracovníkem a nenesou odpovědnost za řešení situace konkrétního dítěte a jeho rodiny. Uvedená skutečnost byla projednávána po ukončení kontroly v místě, nicméně stanovisko zastávají jak vedoucí pracovník odboru, tak vedoucí OSPOD a také tajemník úřadu. Zároveň argumentují tím, že neporušují zákon, když jejich povinností je navštívit dítě v zařízení 1x za 3 měsíce a nikde není uvedeno, že se musí vždy jednat o klíčového pracovníka.

**Dotaz:** Je správná naše úvaha, že tento přístup OSPOD není v souladu s kvalitním výkonem SPOD a lze jej kvalifikovat jako porušení § 29 odst. 2 ZSPOD, či nenaplnění kritéria SQ?

#### **Odpověď MPSV (červen 2019):**

dle § 29 zákona č. 359/1999 sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „zákon“), sleduje obecní úřad obce s rozšířenou působností dodržování práv dítěte ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy, v domovech pro osoby se zdravotním postižením a v dětských domovech pro děti do 3 let a obdobných ústavech. Sleduje zejména rozvoj duševních a tělesných schopností dětí, zda trvají důvody pro pobyt dítěte v ústavním zařízení a zjišťuje, jak se vyvíjejí vztahy mezi dětmi a jejich rodiči. Zaměstnanec obce s rozšířenou působností, který zařazen do obecního úřadu je povinen nejméně jednou za tři měsíce navštívit děti, kterým byla nařízena ústavní výchova či uložena ochranná výchova či ochranné léčení.

Prostřednictvím návštěv dítě by měl sociální pracovník sledovat, zda jsou dodržována práva dítěte a zároveň získat co nejpřesnější obraz o tom, jak dítě v ústavním zařízení prospívá, jak je s ním zacházeno, zda jsou naplňovány jeho potřeby a jsou mu poskytovány všechny potřebné služby, nakolik je informováno o své situaci, zda udržuje kontakty s blízkými osobami apod. Dítěte se za tímto účelem dotazuje na podstatné záležitosti jeho života, ať již se jedná o jeho zájmy a možnosti trávení volného času, vztahy k blízkým osobám (rodičům, sourozencům, kamarádům) nebo o docházku do školy. Dále se dítěte dotazuje, jak je k němu v zařízení přístupováno ze strany zaměstnanců, na povinnosti dítěte a důsledky, pokud si své povinnosti neplní. Sociální pracovník je zároveň povinen dítě informovat o všech změnách ve vývoji jeho situace, o možnostech jeho návratu zpět do péče rodičů, případně o

možnosti svěřeni do péče jiné blízké osoby. Hovoří s ním také o jeho možnostech poté, co odejde z ústavního zařízení. Za tím účelem však musí být se situací dítěte a jeho rodiny obeznámen.

Návštěvy dítěte v zařízení by neměly být čistě formální. Naopak se očekává, že se sociální pracovník bude o dítě zajímat, bude při rozhovoru s ním aktivní a bude schopen reagovat na dotazy dítěte, zejména týkající se změn v jeho situaci. Sociální pracovník je povinen dodržovat etické zásady a principy sociální práce, k dítěti přistupovat individuálně, s respektem a snažit se získat jeho důvěru. Smyslem návštěv dítěte v ústavním zařízení je navázat s dítětem pravidelný kontakt. Právě z toho důvodu je třeba, aby za dítětem jezdil klíčový pracovník, který s rodinou pracoval již před umístěním dítěte do ústavního zařízení, je o situaci dítěte a jeho rodiny nejvíce informován a koordinuje poskytování sociálně-právní ochrany.

Dle § 9a odst. 3 zákona jsou orgány sociálně-právní ochrany dětí povinny řídit se při výkonu sociálně-právní ochrany standardy kvality sociálně-právní ochrany (dále jen „Standardy“), které jsou kritérii určujícími úroveň kvality poskytování sociálně-právní ochrany, kdy § 9a odst. 4 říká, co standardy obsahují. Blíže jsou Standardy pro orgány sociálně-právní ochrany dětí konkretizovány prostřednictvím jednotlivých kritérií v Příloze č. 1 k Vyhlášce č. 473/2012 Sb.

Kritérium 8c Standardů) říká, že je **každý případ přidělen konkrétnímu koordinátorovi případu**, který řídí průběh výkonu sociálně-právní ochrany u daného případu. Dle Manuálu implementace Standardů kvality sociálně-právní ochrany dětí pro orgány sociálně-právní ochrany, vydaného MPSV roku 2014, koordinátor případu řídí a zodpovídá za průběh poskytování sociálně-právní ochrany daného případu. Vykonává přímou sociální práci a intervenci ve prospěch klienta, pomáhá mu zorientovat se v systému sociálně-právní ochrany a dalších služeb. Klienta provází celým procesem pomoci a podpory. V kompetenci koordinátora je zpracování individuálního plánu ochrany dítěte, kdy zodpovídá za jeho naplňování, vyhodnocování a aktualizaci. Individuální plán ochrany dítěte obecní úřad obce s rozšířenou působností zpracuje poté, co vyhodnotí situaci dítěte a jeho rodiny, a to právě i ve spolupráci se samotným dítětem (§ 10 odst. 3 písm. c) a d) zákona), což vyplývá také z kritérií 9c a 9d Standardů. Za tímto účelem je nutný osobní kontakt sociálního pracovníka (koordinátora případu) se samotným dítětem.

Zde je vhodné poukázat odlišnou povinnost okresního státního zastupitelství. To je povinno vykonávat dozor nad dodržováním právních předpisů při výkonu ústavní a ochranné výchovy v zařízeních, která se nacházejí v jeho obvodu dle § 39 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Okresní státní zástupce tak má na starosti jednotlivá zařízení, která spadají do jeho správního obvodu, kdežto OSPOD dohlíží nad dodržováním práv konkrétního dítěte, u kterého byl určen koordinátorem případu.

#### Shrnutí:

Povinnost pravidelně navštěvovat dítě s nařízenou ústavní výchovou či uloženou ochrannou výchovou či ochranným léčením ukládá zákon o SPOD v § 29 obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, coby orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Při výkonu sociálně-právní ochrany se musí orgán sociálně-právní ochrany dětí řídit standardy kvality (povinnost vyplývající z § 9a odst. 3 zákona), kdy obsah jednotlivých kritérií standardů upravuje blíže příloha č. 1 k vyhlášce č. 473/2012 Sb.

Z kritéria 8c) jednoznačně vyplývá požadavek na to, aby byl každý případ přidělen konkrétnímu koordinátorovi případu, kteří řídí a koordinuje kroky k řešení situace dítěte a celkově odpovídá za



průběh poskytování sociálně-právní ochrany dětí (klíčový pracovník). S tím souvisí i pravidelné vyhodnocování situace dítěte, tvorba a aktualizace individuálního plánu ochrany dítěte, spolupráce s dalšími profesionály, kteří se na řešení situace dítěte a jeho rodiny podílí, a zejména pak je také úkolem koordinátora práce s rodinou tak, aby se dítě mohlo vrátit zpět do její péče, za předpokladu, že je to možné. Tyto úkoly nemůže koordinátor případu plnohodnotně zastávat, pokud by neměl aktuální informace o situaci dítěte umístěného v ústavním zařízení, navíc musí také ověřovat, zda v zařízení nedochází k porušování práv dítěte.

Nedojíždí-li pracovník OSPOD, odpovědný za průběh poskytování SPO konkrétnímu dítěti, jehož případ mu byl přidělen, za dítětem do zařízení, kde by měl sledovat výkon ústavní výchovy, vyhodnocovat jeho potřeby za účelem tvorby a aktualizace IPOD, případně jej připravovat i na samostatný život (dospívající starší 16 let v návaznosti na kritérium 14b), pak lze toto pochybení považovat za porušení povinnosti koordinátora případu, který by měl dle znění kritéria 8c) řídit průběh výkonu SPO.

To, že za dítětem nedojíždí jeho klíčový pracovník, lze akceptovat jen ve výjimečných situacích, kdy je klíčový pracovník z důvodu nepřítomnosti na pracovišti (např. z důvodu nemocenské) zastoupen kolegou – nesmí se jednat o pravidlo. Postupy týkající se zastupování a změny koordinátora případu by mělo mít pracoviště nastavené v rámci kritéria 8c) standardů kvality SPO (*i tato vnitřní pravidla OSPOD pro Vás mohou být podkladem pro formulaci zjištěného nedostatku, je to obrázek toho, jak OSPOD přistupuje k plnění funkce koordinátora případu*).